

EUROPOS KOMISIJA
EKONOMIKOS IR FINANSŲ REIKALŲ
GENERALINIS DIREKTORATAS
Ištekliai ir veiklos rezultatų valdymas
Kontrolė, planavimas ir vertinimas

GALUTINĖ AUDITO ATASKAITA ⁽¹⁾

Auditas Nr. LT-Q3-2022

TPM	Sąjungos finansinių interesų apsauga
VALSTYBĖ NARĖ:	Lietuvos Respublika
AUDITUOTOS INSTITUCIJOS:	Centrinė projektų valdymo agentūra (Lietuvos administravimo įstaiga) Ekonomikos ir inovacijų ministerija Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos Techninės pagalbos neįgaliesiems centras prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
ATASKAITA SKIRTA:	Lietuvos Respublikos finansų ministerijai (koordinavimo įstaigai)
AUDITO DATA:	2022 m. rugsėjo 26–30 d.
PAGRINDINIS AUDITORIUS –	Dragana Djuricic
KITI AUDITORIAI:	Emelyne Hulin, Sarah Dodet ir Peter Niklas

⁽¹⁾ Ši ataskaita, kol bus užbaigta tolesnė procedūra, turėtų būti laikoma konfidencialia. Jei visa ataskaita ar jos dalis būtų perduota su auditu susijusiems asmenims, kad jie galėtų pateikti pastabas, užtikrinkite, kad kartu būtų perduota šioje pastraipoje išdėstyta informacija.

TURINYS

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS	3
1. SANTRAUKA	4
1.1. Įvadas.....	4
1.2. Audito išvados ir nuomonė.....	4
1.3. Poauditiniai įvykiai ir išvados	5
1.4. Per auditą nustatytų faktų santrauka.....	5
2. AUDITO APLINKYBĖS.....	8
2.1. Teisinis pagrindas	8
2.2. Audito tikslai	8
2.3. Audito apimtis	8
2.4. Metodika.....	10
3. IŠSAMŪS NUSTATYTI FAKTAI IR REKOMENDACIJOS	11
3.1. Nustatyti sisteminiai faktai	11
3.2. Atskiri nustatyti faktai	21
I PRIEDAS. SU NUSTATYTAIS SISTEMINIAIS FAKTAIS SUSIJUSIŲ NUSTATYTŲ FAKTŲ SVARBA	27
II PRIEDAS. VALSTYBĖS NARĖS ATSAKAS Į REKOMENDACIJAS	28

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

TĮS	Tarybos įgyvendinimo sprendimas
Ekonomikos ir finansų reikalų GD	Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas
AAP	Audito ataskaitos projektas
TPM	Tyrimo planavimo memorandumas
ES	Europos Sąjunga
Finansinis reglamentas	2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių
Finansavimo susitarimas (FS)	Komisijos ir Lietuvos susitarimas dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės finansavimo
TAS	Tarptautinis audito standartas
MPM	Misijos planavimo memorandumas
VN	Valstybė narė
SFIA	Sąjungos finansinių interesų apsauga
EGADP reglamentas	2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė.
EGAD planas	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas

1. SANTRAUKA

1.1. Įvadas

Vadovaudamiesi Ekonomikos ir finansų reikalų GD 2021–2022 m. audito planu ir vertindami atitiktį 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2021/241, Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai atliko su Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu susijusių priemonių, įgyvendintų siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, sistemos auditą.

1.2. Audito išvados ir nuomonė

Sąlyginė nuomonė Remdamiesi atliktu audito darbu, išskyrus nustatytą faktų Nr. 1 ir 2 dalyse išvardytas problemas, susijusias su 3-uoju ir 6-uoju pagrindiniais reikalavimais (PR), nepastebėjome nieko, kas verstų manyti, kad audito objektas visais reikšmingais aspektais neatitinka EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalies ir Finansavimo susitarimo 11 straipsnio.

Laikantis „Valstybių narių pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę įdiegtų vidaus kontrolės sistemų vertinimo gairių“ ir auditoriams priėmus profesinį sprendimą, šioje lentelėje pateikiami pagrindinių reikalavimų audito rezultatai ir bendroji audito nuomonė apie audituotas sistemas.

KĮ					Bendroji nuomonė
1-asis PR	2-asis PR	3-iasis PR	4-asis PR	6-asis PR	
Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Žemo lygio patikinimas	Aukšto lygio patikinimas	Vidutinio lygio patikinimas	Sąlyginė nuomonė
CPVA (1-oji vykdomoji institucija)					Bendroji nuomonė
1-asis PR	2-asis PR	3-iasis PR	4-asis PR	6-asis PR	
Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Vidutinio lygio patikinimas	Aukšto lygio patikinimas	Vidutinio lygio patikinimas	Sąlyginė nuomonė
Ekonomikos ir inovacijų ministerija (2-oji vykdomoji institucija)					Bendroji nuomonė
1-asis PR	2-asis PR	3-iasis PR	4-asis PR	6-asis PR	
Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Aukšto lygio patikinimas	Besąlyginė nuomonė
Valstybinė mokesčių inspekcija (3-oji vykdomoji institucija)					Bendroji nuomonė
1-asis PR	2-asis PR	3-iasis PR	4-asis PR	6-asis PR	
Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Aukšto lygio patikinimas	Besąlyginė nuomonė
Techninės pagalbos neįgaliesiems centras (4-oji vykdomoji institucija)					Bendroji nuomonė
1-asis PR	2-asis PR	3-iasis PR	4-asis PR	6-asis PR	
Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Netaikomas	Aukšto lygio patikinimas	Aukšto lygio patikinimas	Besąlyginė nuomonė

Vertinant, kaip koordinavimo įstaigą (KĮ) įgyvendina 3-įjį pagrindinį reikalavimą, šiuo atveju reikia taikyti profesinio sprendimo taisyklę. Remdamiesi šioje ataskaitoje toliau aprašytais per auditą nustatytais faktais, Ekonomikos ir finansų

reikalų GD auditoriai daro išvadą, kad, atsižvelgiant į šios ataskaitos nustatytą faktą Nr. 1 „Nepakankama *ex ante* kontrolė“ (vidaus kontrolės trūkumas) ir nustatytą faktą Nr. 2 „Duomenų stygius saugyklių sistemose“, teiktina sąlyginė nuomonė.

Šis auditas – tai vidaus kontrolės sistemos modelio vertinimas ir įvertinimas konkrečiu laiko momentu. Taigi šiuo sistemų auditu neužtikrinamas jų veikimas ateityje, nes reikia atsižvelgti į tokius rizikos veiksnius kaip vidaus kontrolės susilpnėjimas dėl sąlygų pasikeitimo arba galbūt ne toks griežtas teisinių reikalavimų ar procedūrų laikymasis.

1.3. Poauditiniai įvykiai ir išvados

2023 m. balandžio 21 d. Lietuvos valdžios institucijos pateikė pastabas apie audito ataskaitos projektą (Ares (2023)3225649). Jos sutiko ne su visais nustatytais faktais.

1.4. Per auditą nustatytų faktų santrauka

Atlikus sistemos auditą nustatyti faktai dėl priemonių, įgyvendintų siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, susijusius su Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, apibendrinami toliau.

Nustatyto fakto Nr.	Nustatyto fakto pobūdis	Problema	Pagrindiniai reikalavimai (PR)	Atitinkami FS/PS straipsniai	Svarba (žr. I priedą)	Koordinavimo įstaigos atsakas	Nustatytų faktų būklė
Susijusios įstaigos: Finansų ministerija kaip koordinavimo įstaiga ir CPVA kaip administravimo įstaiga							
1	Sisteminis	Nepakankama <i>ex ante</i> kontrolė	2-asis PR (netaikomas galutinėje ataskaitoje) 3-iasis PR 4-asis PR (netaikomas galutinėje ataskaitoje)	6 str. 2 dalies d punktas	Labai didelės svarbos	Iš dalies sutinka	Audito ataskaitos projekto nustatytų faktų Nr. 1.1 ir 1.2 atsisakyta Nr. 1.3 nagrinėjama toliau

2	Sisteminis	Duomenų stygius saugyklų sistemose	6-asis PR	11 str. 1 dalies c punktas	Svarbu	Iš dalies sutinka	Nagrinėjamas toliau
Susijusios įstaigos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija, VMI ir Techninės pagalbos neįgaliesiems centras							
3	Atskiras	Nepakankamas darbuotojų informuotumas apie kovas su sukčiavimu priemonės	2-asis PR	11 str. 1 dalies a bei b punktai ir 2 dalis	Pageidautina įgyvendinti		Nagrinėjamas toliau ⁽²⁾
Audito ataskaitos projekto nustatyti faktai							
4	Atskiras	Vyresniosios vadovybės posėdžių, įskaitant trijų pagrindinių pažeidimų ir dvigubo finansavimo aptarimą, dokumentų (protokolų arba darbotvarkės) stygius	2-asis PR	11 str. 2 dalis	Pageidautina įgyvendinti	Atmetė	Išnagrinėtas ⁽³⁾ (Atitinkamos audito ataskaitos projekto dalys perkeltos į audito ataskaitos dalį, kurioje aprašomas naujas nustatytas faktas Nr. 3)

⁽²⁾ Tai naujas nustatytas faktas, nes audito ataskaitos projekto nustatyto fakto Nr. 3 atsisakyta (paaikškinimą žr. 2.4 punkte).

⁽³⁾ Šioje lentelėje nustatyti faktai Nr. 4, 5 ir 6 apibūdinti kaip išnagrinėti, nes Ekonomikos ir finansų reikalų GD R4 skyriaus naudojamos audito valdymo sistemos RAFT statuso laukelyje nėra galimybės pasirinkti būklę „sujungta“.

5	Atskiras	Privalomų ir (arba) reguliarių mokymų visiems (ne tik naujiems) darbuotojams stygius	2-asis PR	11 str. 2 dalis	Pageidautina įgyvendinti	Atmetė	Išnagrinėtas (Atitinkamos audito ataskaitos projekto dalys perkeltos į audito ataskaitos dalį, kurioje aprašomas naujas nustatytas faktas Nr. 3)
6	Atskiras	Nepakankamas naudojimas atitinkamais informacijos kanalais priemonių, skirtų atgrasyti nuo sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų, taikymui skatinti	2-asis PR	11 str. 2 dalis	Pageidautina įgyvendinti	Atmetė	Išnagrinėtas (Atitinkamos audito ataskaitos projekto dalys perkeltos į audito ataskaitos dalį, kurioje aprašomas naujas nustatytas faktas Nr. 3)

2. AUDITO APLINKYBĖS

2.1. Teisinis pagrindas

Komisijos atliekamo priemonių, įgyvendintų siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, sistemos audito teisinis pagrindas nustatytas Finansinio reglamento 74 straipsnio 6 dalyje ir 129 straipsnio 1 dalyje bei Finansavimo susitarimo 11 straipsnio 4 dalyje ir 12 straipsnio 1 dalyje. Šiose nuostatose nustatyti Komisijos įgaliojimai ir pareigos, susiję su Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu.

2.2. Audito tikslai

Sistemos auditas buvo atliktas pagal Tyrimo planavimo memorandumą „Priemonių, įgyvendintų siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, sistemos auditas“.

Bendras audito tikslas – gauti pagrįstą patikinimą, kad valstybės narės vidaus kontrolės sistemos gali užkirsti kelią interesų konfliktams, sukčiavimui, korupcijai ir dvigubam finansavimui, tokius atvejus nustatyti ir juos ištaisyti.

Atlikdama auditą Komisija tikrina, ar valstybių narių sistemose iš esmės numatytas ir pagal jas tikrinamas ES ir nacionalinių taisyklių, įskaitant konkrečius viešųjų pirkimų procedūros elementus, laikymasis.

Konkretūs audito tikslai:

- patikrinti, ar veiksmingai įgyvendinamos proporcingos ir veiksmingos kovos su sukčiavimu priemonės, kovos su korupcija priemonės ir interesų konfliktų prevencijos priemonės;
- patikrinti, ar institucijos, kurioms pavesta įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemones, tikrina, ar nėra rimtų pažeidimų (sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų) ir dvigubo finansavimo, pavyzdžiui, peržiūrėdamos dokumentus arba atlikdamos patikras vietoje, taip pat
- patikrinti, ar veiksminga duomenų apie galutinius EGADP lėšų gavėjus, rangovus ir subrangovus, tikruosius savininkus rinkimo ir saugojimo sistema, ir ar yra sudarytas visų reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemonių pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą sąrašas.

2.3. Audito apimtis

Ekonomikos ir finansų reikalų GD audito skyrius atlikdamas auditą daugiausia dėmesio skyrė tam, kaip Lietuvos valdžios institucijos įgyvendina Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemones, susijusias su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.

Audito darbas vietoje visų pirma apėmė toliau nurodytus pagrindinius reikalavimus:

- 2-ąjį pagrindinį reikalavimą – veiksmingas proporcingų kovos su sukčiavimu ir korupcija priemonių, taip pat visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai išvengta interesų konflikto, įgyvendinimas;
- 3-įjį pagrindinį reikalavimą – tinkamos valdymo deklaracijos ir nacionaliniu lygmeniu atliktų auditų santraukos rengimo procedūros;
- 4-ąjį pagrindinį reikalavimą – tinkamos priemonės, įskaitant tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo ir atitikties horizontaliesiems patikimo finansų valdymo principams tikrinimo procedūras;
- 6-ąjį pagrindinį reikalavimą – veiksminga sistema, skirta užtikrinti, kad būtų saugoma visa audito sekos tikslais reikalinga informacija ir dokumentai.

Buvo atliktas toks audito darbas:

- (1) atitinkamų dokumentų (vadovų, procedūrų, kontrolinių sąrašų, patvirtinamųjų dokumentų, darbinių dokumentų ir t. t.) patikrinimas ir peržiūra;
- (2) pokalbiai su atsakingais darbuotojais.

Audito darbas buvo atliktas toliau lentelėje išvardytų audituojamų subjektų lygmeniu. Audituotos priemonės:

Audituojamas subjektas	Tarpinė / siektina reikšmė
Centrinė projektų valdymo agentūra	
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	LT-C[C3]-I[C-1-4-.C-1-4-]-M[80]. Kvietimo dalyvauti konkurse paskelbimas ir novatoriškų technologinių sprendimų kūrimo ir diegimo versle finansavimo sąlygų patvirtinimas
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	LT-C[C3]-R[C-1-2-.C-1-2-]-T[67]. Duomenų mainų priemonės veikimo pradžia
Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Techninės pagalbos neįgaliesiems centras prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos; Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	LT-C[C3]-R[C-1-3-.C-1-3-]-M[69]. Konkurso dėl novatoriškų sprendimų ir priemonių, skirtų užtikrinti geresnes komunikacijos galimybes neįgaliesiems, paskelbimas
Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos	LT-C[C6]-R[F-1-6-.F-1-6-]-M[168]. Dviejų Valstybinės mokesčių inspekcijos atliekamų veiklos procesų automatizavimo užbaigimas

Audituoti buvo pasirinkta CPVA (kaip administravimo įstaiga), nes CPVA procedūros, politika ir įdiegta kontrolės bei valdymo sistema atlieka esminį vaidmenį įgyvendinant Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą.

2.4. Metodika

Audito darbas atliktas vadovaujantis minėtame Tyrimo planavimo memorandume nustatyta metodika (įskaitant standartinius patikros lapus).

Auditas atliktas laikantis tarptautinių audito standartų (pvz., INTOSAI, IFAC ir VAI paskelbtų standartų).

Be to, Lietuvos valdžios institucijos aprašė sisteminės priemonės, kurių ėmėsi vidaus kontrolės sistemos veikimui gerinti, ir veiksmus, kurių ėmėsi pagal atskirus nustatytus faktus nurodytiems trūkumams ištaisyti. Ekonomikos ir finansų reikalų GD paprašė, pirma, aiškiai suskirstyti patvirtinamuosius dokumentus nurodant, su kuriuo nustatytu faktu ir (arba) rekomendacija jie susiję (2023 05 26 dokumentas Ares(2023)4328298) ir, antra, pateikti papildomų paaiškinimų, kurių prireikė po susitikimo su Lietuvos koordinavimo įstaiga (2023 06 06 dokumentai Ares(2023)4328252 ir Ares(2023)4328357). Lietuvos valdžios institucijos atsakymus pateikė 2023 m. birželio 13 ir 16 d. (dokumentai Ares(2023)4328252 ir Ares(2023)4328357) – šią dieną, mūsų nuomone, prasidėjo Finansavimo susitarimo 12 straipsnio 7 dalyje nurodytas vertinimo laikotarpis.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai išnagrinėjo Lietuvos atsakymą ir juo remdamiesi vėliau atsisakė nustatytų faktų Nr. 1.1, 1.2 ir 3. Atskirų nustatytų faktų Nr. 4, 5 ir 6 elementai sujungti į vieną nustatytą faktą, nes atskleidžiami 2-ojo pagrindinio reikalavimo įgyvendinimo trūkumai yra panašaus pobūdžio ir susiję su ta pačia finansavimo susitarimo 11 straipsnio 2 dalimi.

3. IŠSAMŪS NUSTATYTI FAKTAI IR REKOMENDACIJOS

3.1. Nustatyti sisteminiai faktai

Nustatytas faktas Nr. 1	Problema. Nepakankama <i>ex ante</i> kontrolė
Susiję audituojami subjektai	Finansų ministerija kaip EGADP koordinavimo įstaiga ir CPVA kaip administravimo įstaiga

Teisinis pagrindas ir kiti šaltiniai

Finansavimo susitarimo 6 straipsnio 2 dalies d punktas

Tam, kad įgyvendintumėte EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies c punkte nustatytą įsipareigojimą:

- i) pateikite tinkamai pasirašytą valdymo deklaraciją, kuri parengta pagal šio susitarimo III priede pateiktą pavyzdį, taip pat
- ii) pateikite atliktų auditų santrauką, be kita ko, informaciją apie nustatytus trūkumus ir taisomuosius veiksmus, kurių imtasi.

Finansavimo susitarimo I priedas. 3-iasis pagrindinis reikalavimas

3-iasis pagrindinis reikalavimas. Tinkamos valdymo deklaracijos ir nacionaliniu lygmeniu atliktų auditų santraukos rengimo procedūros.

EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies c punkto i ir ii papunkčiai

15 straipsnio 2 dalyje ir 23 straipsnio 1 dalyje nurodytuose susitarimuose numatomi valstybių narių įsipareigojimai:

- c) su prašymu išmokėti finansinį įnašą pateikti: i) valdymo deklaraciją, įrodančią, kad lėšos panaudotos numatytam tikslui, kad su prašymu išmokėti finansinį įnašą pateikta informacija yra išsami, tiksli ir patikima ir kad įgyvendintomis kontrolės sistemomis reikiamai užtikrinama, kad lėšos buvo valdomos laikantis visų taikomų taisyklių, visų pirma taisyklių dėl interesų konfliktų vengimo, sukčiavimo prevencijos ir korupcijos bei dvigubo finansavimo vengimo pagal priemonę ir kitas Sąjungos programas, laikantis patikimo finansų valdymo principo, ir ii) atliktų auditų santrauką, įtraukiant informaciją apie nustatytus trūkumus ir taisomuosius veiksmus, kurių imtasi.

Finansinio reglamento 34 straipsnis

Vertinimai

1. Atliekami visų programų ir veiklos, susijusių su didelėmis išlaidomis, *ex ante* ir retrospektyviniai vertinimai, kurie turi būti proporcingi tikslams ir išlaidoms.
2. *Ex ante* vertinimai, kuriais remiamasi rengiant programas ir veiklą, grindžiami susijusių programų ar veiklos rezultatų duomenimis ir juose nurodomi bei išanalizuojami sprendini klausimai, Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė, tikslai, numatomas įvairių galimybių

---

poveikis ir stebėsenos bei vertinimo tvarka.

Svarbių programų ar veiklos, kurios gali turėti didelį ekonominį poveikį, poveikį aplinkai ar socialinį poveikį, *ex ante* vertinimas gali būti atliekamas kaip poveikio vertinimas ir jo metu galėtų būti išnagrinėti ne tik pirmoje pastraipoje nustatyti vykdytini reikalavimai, bet ir įvairios įgyvendinimo metodų pasirinkimo galimybės.

3. Atliekant retrospektyvinius vertinimus įvertinami programos ar veiklos rezultatai, įskaitant tokius aspektus, kaip efektyvumas, veiksmingumas, suderinamumas, aktualumas ir ES pridėtinė vertė. Retrospektyviniai vertinimai grindžiami informacija, sukaupta taikant stebėsenos priemones ir susijusiems veiksmams nustatytus rodiklius. Jie atliekami bent kartą kiekvienos daugiametės finansinės programos įgyvendinimo laikotarpiu ir, kai įmanoma, numatant pakankamai laiko, kad būtų galima atsižvelgti į nustatytus faktus atliekant *ex ante* vertinimus arba poveikio vertinimus, kuriais remiamasi rengiant susijusias programas ir veiklą.

Nustatyto fakto aprašymas

Ex ante patikrų ir auditų atlikimo laikas

Tai, kad vykdyti vykdomųjų institucijų (projektų rengėjų) valdymo ir kontrolės sistemos ir procedūrų kontrolę CPVA turi teisę tik po to, kai CPVA ir vykdomosios institucijos (projektų rengėjai) pasirašo finansavimo susitarimus (pagal galiojančią tvarką jie pasirašomi procesui išibėgėjus), Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai laiko **horizontaliu struktūriniu trūkumu**. Todėl stebėsenos ir kontrolės veikla pradėdama tik labai vėlyvame procedūros etape. Tas pats pasakytina apie audito instituciją (AI), kuri turi atrinkti (remdamasi jos pačios parengtu rizikos vertinimu) projektus ir vykdomąsias institucijas, kad galėtų laiku parengti informatyvią audito santrauką, kuria būtų suteiktas tinkamo lygio patikinimas.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai, remdamiesi su LT kontrolės tvarka susijusiais dokumentais, teisės aktais, gairėmis bei procedūromis ir diskusijomis apie ją, mano, kad ši tvarka nustatyta pagal tradicinį ES lėšų valdymo modelį, skirtą finansiniams srautams, tačiau pagal EGADP skiriamas finansavimas – tai į (veiklos) rezultatus orientuota programa, kurios finansiniai srautai nėra prižiūrimi. Lietuvos valdžios institucijos (CPVA, AI) teigia, kad teisę atlikti auditą ir kontrolę gauna tik tuomet, kai pasirašomi finansavimo susitarimai (galima numatyti, kad tai bus padaryta visų pagal Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą vykdomų priemonių atveju) ir galima išmokėti pinigus.

80-os tarpinės reikšmės pavyzdys. Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriams buvo paaiškinta, kad CPVA, Finansų ministerijai ir socialiniams partneriams patvirtinus vykdomosios institucijos (šiuo atveju Ekonomikos ir inovacijų ministerijos) parengtas kvietimo teikti pasiūlymus specifikacijas, CPVA gali paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus. Šiuo atveju projektus taip pat atrenka CPVA (padedant išorės ekspertams), o ne vykdomoji institucija.

168-os tarpinės reikšmės pavyzdys. Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriams paaiškinta, kad šiuo atveju CPVA skelbia kvietimą, Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI) teikia paraišką dėl finansavimo, CPVA tikrins, ar laikomasi 1) teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir 2) kvietime nustatytų atrankos kriterijų. Jei VMI paraiška atitinka visus reikalavimus, CPVA ir VMI gali pasirašyti finansavimo susitarimą. Tik po to CPVA turi teisę tikrinti surinktus duomenis apie rangovus, subrangovus arba tikruosius savininkus ir tikrinti, ar tinkamai administruojama viešųjų pirkimų procedūra, kurią MVI naudoja IT

---

licencijoms įsigyti. Ši priemonė, kuri klasifikuojama kaip įgyvendinta, įtraukta į pirmąjį mokėjimo prašymą, pateiktą 2022 m. lapkričio mėn., tačiau kvietimas dar nepaskelbtas, o CPVA ir vykdomoji institucija finansavimo susitarimo kol kas nepasirašė.

Remiantis per auditą pateiktais paaiškinimais, tai reiškia, kad CPVA kol kas negalėjo būti atlikusi jokios kontrolės.

Laikantis šios tvarkos tai reiškia, kad bet koks galimas pažeidimas, susijęs su sukčiavimu, korupcija ar interesų konfliktu, gali būti nustatytas tik įgyvendinus projektą, nes finansavimo susitarimų pasirašymas labai vėlyvame etape neleidžia pateikti patikinimo, paremto duomenų kontrole ir patikrinimais per ribotą laiką nuo šių finansavimo susitarimų pasirašymo iki mokėjimo prašymų, įskaitant šias priemones, pateikimo. Pažeidimai, susiję su sukčiavimu, korupcija ar interesų konfliktais, gali būti nustatomi tik atlikus *ex post* kontrolę arba auditą po to, kai pateikiami mokėjimo prašymai.

Kalbant apie ex ante kontrolę, kuria grindžiamas patikinimo pareiškimas dėl valdymo deklaracijos ir audito santraukos, Lietuvos koordinavimo įstaiga (KĮ) reaguodama į AAP nurodė, kad i) teisės aktais CPVA įpareigota stebėti, kaip projektų rengėjai laikosi įpareigojimų, nustatytų projektų finansavimo susitarimuose ir ES bei Lietuvos nacionalinės teisės aktuose, kuriais reglamentuojamas plano įgyvendinimas; ii) KĮ, CPVA ir AI turi pakankamai laiko (2 mėnesius) atlikti veiksmus, susijusius su valdymo deklaracijos ir audito santraukos parengimu.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai išnagrinėjo teisės aktus ir procedūras, kuriais CPVA įpareigojama atlikti projektų rengėjų vykdomų viešųjų pirkimų tikrinimo kontrolę, ir pripažino, kad procedūros yra įdiegtos (žr. II priedo (VN atsakymas) 2 pav. ir I lentelę „Projekto įgyvendinimo stebėseną“). Vis dėlto Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai pažymi, jog dviejų mėnesių nepakanka tam, kad CPVA ir AI laiku atliktų ex ante auditus, per kuriuos vykdomi pagrindiniai testai ir tikrinama, ar pasiektos tarpinės bei siektinos reikšmės, ir taip prieš pateikiant mokėjimo prašymą patikrintų, ar nėra sukčiavimo, korupcijos, interesų konflikto ir dvigubo finansavimo atvejų.

Su pirmuoju mokėjimo prašymu susijusioje auditų santraukoje nurodyta, kad AI auditų, per kuriuos vykdomi pagrindiniai testai, neatliko. Kalbant apie pirmąjį mokėjimo prašymą, tai buvo priimtina, nes nebuvo su juo susijusių kiekybiškai įvertinamų siektinų reikšmių, bet ateityje ši problema turėtų būti išspręsta remiantis toliau pateikiama rekomendacija. Be to, per 2023 m. balandžio 19 d. dvišalį susitikimą AI pažymėjo, jog tikėtina, kad bus vėluojama įgyvendinti tarpinės ir siektinas reikšmes, todėl bus galima atlikti tik ex post kontrolę.

Tikrinimas, ar nėra dvigubo finansavimo

Tikrinimas, ar nėra dvigubo finansavimo, atliekamas tuo etapu, kai projektų rengėjai CPVA teikia mokėjimo prašymus. CPVA tikrina išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą, taip pat atlieka kryžinius patikrinimus lygindama su kitomis projekto rengėjo pateiktomis sąskaitomis faktūromis. Vis dėlto CPVA duomenų bazėje yra tik sąskaitos faktūros, susijusios su CPVA valdomais projektais. Nacionalinėje duomenų bazėje esinvesticijos.lt pateikiamas CPVA administruojamų projektų sąrašas, jiems skirtas finansavimas, jų įgyvendinimo laikotarpis, nurodomi projektų rengėjai ir partneriai, tačiau nėra duomenų apie projektus, kuriuos valdo, pvz., Inovacijų agentūra. Ši problema bus išspręsta naudojant duomenų bazę INVESTIS, kurioje pateikiama informacija apie ES finansavimą ir kuri netrukus bus patobulinta, kad į ją būtų galima įtraukti ir EGADP projektus. Šiuo

---

---

metu CPVA remiasi projektų vykdytojų savideklaracijomis, todėl kyla rizika, kad dvigubo finansavimo atvejais nebus nustatyti.

Apibendrinant, pagal šią tvarką nustatyti trumpi terminai reiškia, kad prieš pateikiant mokėjimo prašymus gali būti atlikti nepakankami patikrinimai, ar nėra sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų, ir *ex ante* patikros, ar negautas dvigubas finansavimas.

Dėl to taip pat gali susidaryti padėtis, kad Lietuvos valdžios institucijos projektų rengėjų nepagrįstai išmokėtas lėšas gali susigrąžinti tik labai vėlyvame etape.

Rekomendacija (-os)

Finansų ministerijai kaip koordinavimo įstaigai (ir AI) ir CPVA kaip administravimo įstaigai rekomenduojama:

laiku atlikti *ex ante* patikrinimus ir *ex ante* auditus (be kita ko, siekiant nustatyti dvigubo finansavimo atvejus) tam, kad CPVA ir audito institucija galėtų pateikti pagrįstą patikinimą pagal Finansavimo susitarimo 6 straipsnio 2 dalies d punktą rengdamos valdymo deklaraciją ir audito santrauką. Be to, tai sudarytų sąlygas AI prie Finansų ministerijos laikytis valstybėms narėms skirtų gairių, kuriose primygtinai rekomenduojama į rengiamą audito santrauką įtraukti ir *ex ante* auditų rezultatus ⁽⁴⁾.

Įgyvendinimo terminas:	Svarba (žr. I priedą):
3 mėn.	Labai didelės svarbos

Atsakingos įstaigos: Finansų ministerija kaip koordinavimo įstaiga ir CPVA kaip administravimo įstaiga

---

Koordinavimo įstaigos atsakas į rekomendaciją (sutinka / iš dalies sutinka / atmeta):

Iš dalies sutinka

Koordinavimo įstaigos pastabos:

Žr. atitinkamą nustatytą faktą II priede.

Tolesnės auditorių pastabos (jei taikoma):

Nustatytas faktas iš dalies išnagrinėtas

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai pripažino VN atsakymą, įskaitant pateiktus su šiuo nustatytu faktu susijusius įrodymus, ir todėl **atsisakė nustatytų faktų Nr. 1.1 bei 1.2** ir atitinkamų audito ataskaitos projekte (AAP) pateiktų rekomendacijų.

⁽⁴⁾ Pagal valstybėms narėms skirtas gaires bendras sistemų audito tikslas būtų dvejopas:

- gauti pagrįstą patikinimą, kad atitinkamo plano stebėsenos ir įgyvendinimo priemonėmis gaunami išsamūs, tikslūs ir patikimi duomenys apie plane nustatytus rodiklius. Atliekant šiuos auditus turėtų būti įvertinta, ar įgyvendinamos veiksmingos susijusių duomenų rinkimo, apibendrinimo, agregavimo ir ataskaitų teikimo kontrolės priemonės ir ar pateikti apibendrinti skaičiai atitinka pirminius duomenis;
- gauti pagrįstą patikinimą, kad audituota vidaus kontrolės sistema užtikrinama, kad lėšos buvo valdomos pagal visas taikytinas taisykles ir kad sistemos gali užkirsti kelią interesų konfliktams, korupcijai, sukčiavimui ir dvigubam finansavimui, tokius atvejus nustatyti ir ištaisyti. Šių sistemų auditai apimtų valstybių narių sukurtų sistemų veikimą ir tai būtų pagrįsta reglamente nustatytais teisiniais reikalavimais.

Įrodymų pavyzdžiai:

- projektai atrankami pagal projektų atrankos metodus, nustatytus Strateginės valdymo metodikos, kurią Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 Dėl Strateginės valdymo metodikos patvirtinimo, 135 punkte;
- projektų atrankos procesas ir procedūra išsamiai aprašyti šiuose teisės aktuose: Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakyme Nr. 1K-237;
- CPVA procedūrų vadovas (žr. II priede pateiktą Lietuvos atsakymo 1.2 priedą), kuriame numatyti detalūs vidiniai CPVA procesai projektų atrankos metu, taip pat patvirtintas CPVA direktoriaus 2022 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 2022/8-309 „Dėl 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos administravimo veiklos vadovo patvirtinimo“.
- tinkamumo kriterijų vertinimo patikros lapai.

Lietuvos koordinavimo įstaiga ir CPVA pateikė papildomų įrodymų ir pareiškė, kad ketina užtikrinti tinkamą galiojančių procedūrų įgyvendinimą vykstant prieštaravimų procedūrai.

Per **prieštaravimų procedūrą** pateiktuose dokumentuose nurodoma, kad CPVA užduotis – skelbti kvietimus teikti projektų pasiūlymus ir atrinkti projektus pagal atrankos tipą ir kriterijus, kuriuos iš anksto nustato atsakinga ministerija ir koordinavimo įstaiga (KĮ). CPVA, gavusi ministerijos pritarimą, pasirašo finansavimo susitarimus su atrinktais projektų rengėjais. Projekto įgyvendinimo metu CPVA turi įgaliojimus prižiūrėti ir tikrinti, kaip jis įgyvendinamas ir, jei taikoma, vykdyti viešųjų pirkimų procedūras. Jei viešųjų pirkimų procedūras vykdo CPVA, funkcijų atskyrimas užtikrinamas užduotis priskiriant skirtingiems organizaciniais vienetams. Atsižvelgdami į tai, Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai nusprendė atsakyti pagal šį nustatytą faktą audito ataskaitos projekte pateiktą rekomendacijų Nr. 1 a–c ir Nr. 2.

Lietuvos KĮ nurodė, kad nustatytas faktas dėl 168-os tarpinės reikšmės – tai **netipiška vienkartinė klaida**, kuri nepasikartos. Įprasta, kad pagal projektus vykdoma veikla pradedama tuomet, kai projektai atrinkti, o projektų finansavimo susitarimai pasirašyti, bet kai kuriais atvejais projekto rengėjas savo rizika gali nuspręsti pradėti įgyvendinimą, prieš pasirašydamas finansavimo susitarimą. 168-os tarpinės reikšmės atveju buvo vėluojama pradėti procesą, nes ministerija atidėjo sprendimą dėl pažangos priemonės aprašų patvirtinimo, todėl projekto rengėjas nusprendė pradėti įgyvendinti priemonę be finansavimo susitarimo.

Rekomendacija Nr. 3 dėl *ex ante* patikrų ir kontrolės kol kas **neįgyvendinta**.

Laiku atliekant *ex ante* kontrolę ir patikras prisidedama prie to, kad būtų galima pateikti pagrįstą valdymo deklaracijos ir audito santraukos patikinimą, taip pat tai gali padėti išvengti vėlavimų rengiant mokėjimo prašymus, kuriems kaupiantis gali kilti sunkumų rengiant paskutinį mokėjimo prašymą 2026 m. (pagal Finansavimo susitarimo 6 straipsnio 3 dalį, jis turi būti pateiktas ne vėliau kaip 2026 m. rugsėjo 30 d.).

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai, remdamiesi su LT kontrolės tvarka susijusiais dokumentais, teisės aktais, gairėmis bei procedūromis ir diskusijomis apie ją, mano, kad ši tvarka nustatyta pagal tradicinį ES lėšų valdymo modelį, skirtą finansiniams srautams, tačiau pagal EGADP skiriamas finansavimas – tai į (veiklos) rezultatus orientuota programa, kurios finansiniai srautai nėra prižiūrimi. Lietuvos valdžios

---

institucijos (CPVA, AI) teigia, kad teisę atlikti kontrolę gauna tik tuomet, kai pasirašomi finansavimo susitarimai (galima numatyti, kad tai bus padaryta visų pagal Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą vykdomų priemonių atveju) ir galima išmokėti pinigų. Todėl sunku *ex ante* kontrolę atlikti ir jos rezultatus gauti laiku, kad būtų galima suteikti pagrįstą patikinimą, jog Komisijai pateiktuose mokėjimo prašymuose nurodytos tarpinės ir siektinos reikšmės patenkinamai pasiektos.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai išnagrinėję patvirtinamuosius dokumentus pripažįsta, kad paraiškų teikimo proceso metu projektų rengėjai privalo informuoti apie kitus finansavimo šaltinius. Tinkamumo kriterijų patikros lape (II priede pateikto LT atsakymo 1.3 priedas) pateikiami klausimai, ar projektas atitinka Sąjungos konkurencijos politiką, ar jis finansuojamas pagal valstybės pagalbos schemą arba pagal Europos Komisijos sprendimą ir ar laikomasi reikšmingos žalos nedarymo principo. Be to, patikros lape yra finansinio tinkamumo vertinimas, t. y. turėtų būti nurodomas visas prašomas finansavimas siekiant atskirti finansavimo atvejus ir išvengti dvigubo finansavimo. Atrinktas projekto rengėjas pasirašo deklaraciją ir taip nurodo, kad laikosi visų minėtų reikalavimų (žr. dokumentą „Partnerio deklaracija“).

Pagal procedūrą, aprašytą atsakymo į AAP 1 lentelėje, projekto rengėjas turėtų informuoti CPVA, jei įgyvendinimo laikotarpiu planuojama vykdyti viešųjų pirkimų procedūrą arba ji vykdoma. Viešųjų pirkimų vertinimą atlieka CPVA vadovaudamasi patvirtinta viešųjų pirkimų stebėsenos procedūra.

Galutinėje audito ataskaitoje Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai išlaiko AAP pateiktą rekomendaciją Nr. 3, visų pirma atsižvelgdami į patirtį, įgytą pateikiant pirmąjį mokėjimo prašymą, kuriame AI auditų santraukoje taip pat patvirtino, kad neturėjo laiko atlikti *ex ante* kontrolę.

Nustatytas faktas Nr. 2	Problema. Duomenų stygius saugyklų sistemose
Susiję audituojami subjektai	Finansų ministerija kaip EGADP koordinavimo įstaiga ir CPVA kaip administravimo įstaiga

Teisinis pagrindas ir kiti šaltiniai

Finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalies c punkto i-iv papunkčiai

Valstybė narė turi:

c) audito ir kontrolės tikslais bei siekiant pateikti palyginamą informaciją apie pagal atkūrimo ir atsparumo planą vykdomų reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemonėms skirtų lėšų panaudojimą, rinkti šiuos standartinių kategorijų duomenis ir užtikrinti prieigą prie jų:

i) galutinio lėšų gavėjo pavadinimą;

ii) rangovo arba subrangovo pavadinimą, kai galutinis lėšų gavėjas yra perkančioji organizacija pagal Sąjungos arba nacionalinę viešųjų pirkimų teisę;

iii) lėšų gavėjo tikrojo (-ųjų) savininko (-ų) arba rangovo vardą, pavardę ir gimimo datą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 6 punkte;

iv) pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą vykdomų reformų ir investicinių projektų visų įgyvendinimo priemonių sąrašą su bendra viešojo tų priemonių finansavimo suma ir nurodant pagal priemonę ir kitus Sąjungos fondus sumokėtų lėšų sumą.

Finansavimo susitarimo I priedas. 6-asis pagrindinis reikalavimas

6-iasis pagrindinis reikalavimas. Veiksminga sistema, skirta užtikrinti, kad būtų saugoma visa audito sekos tikslais reikalinga informacija ir dokumentai.

EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkto i-iv papunkčiai

Valstybė narė turi:

c) audito ir kontrolės tikslais bei siekiant pateikti palyginamą informaciją apie pagal atkūrimo ir atsparumo planą vykdomų reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemonėms skirtų lėšų panaudojimą, rinkti šiuos standartinių kategorijų duomenis ir užtikrinti prieigą prie jų:

i) galutinio lėšų gavėjo pavadinimą;

ii) rangovo arba subrangovo pavadinimą, kai galutinis lėšų gavėjas yra perkančioji organizacija pagal Sąjungos arba nacionalinę viešųjų pirkimų teisę;

iii) lėšų gavėjo tikrojo (-ųjų) savininko (-ų) arba rangovo vardą, pavardę ir gimimo datą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 6

---

punkte;

iv) pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą vykdomų reformų ir investicinių projektų visų įgyvendinimo priemonių sąrašą su bendra viešojo tų priemonių finansavimo suma ir nurodant pagal priemonę ir kitus Sąjungos fondus sumokėtų lėšų sumą.

Nustatyto fakto aprašymas

Kaip reikalaujama EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkte ir Finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalies c punkte, audito ir kontrolės tikslais bei siekiant pateikti palyginamą informaciją apie lėšų naudojimą, susijusį su reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemonėmis pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, valstybės narės privalo rinkti tam tikrų standartizuotų kategorijų duomenis ir užtikrinti prieigą prie jų.

Audito metu naujoji bendra saugyklų sistema INVESTIS tebebuvo kuriama, bet netrukus turėtų būti įdiegta.

EGADP reglamente ir Finansavimo susitarime nurodyti duomenys **pereinamuoju laikotarpiu** renkami naudojant esamas nacionalines informacines sistemas ir platformas:

- CVP IS, kurioje tvarkomi su viešųjų pirkimų procedūromis susiję duomenys ir renkami duomenys apie rangovus ir subrangovus;
- JADIS, kurioje renkami juridinių asmenų akcininkų duomenys;
- „Teams“ platformą, skirtą tarpinėms reikšmėms ir siektinoms reikšmėms stebėti;
- VBAMS, skirtą valstybės išdo apskaitos stebėsenai;
- CPVA dokumentų valdymo sistemą.

Be to, kiekvienas audituojamas subjektas turi savo dokumentų valdymo sistemą, kuri naudojama duomenims rinkti ir saugoti. Siekiant užtikrinti rimtų pažeidimų prevenciją, nustatymą ir ištaisymą, subjektams suteikta prieiga prie nacionalinio nuosprendžių registro PINREG, juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos JADIS ir jie glaudžiai bendradarbiauja su Finansų ministerija kaip koordinavimo įstaiga ir CPVA kaip administravimo įstaiga. Kilus įtarimams dėl sukčiavimo, korupcijos, interesų konflikto, jie taip pat gali konsultuotis su nacionalinėmis institucijomis, pavyzdžiui, Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) arba Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (FNTT), Lietuvoje veikiančia kaip kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnyba (AFCOS).

Būdama institucija, kuriai pavesta stebėti EGADP įgyvendinimą, CPVA valdo „Teams“ platformą (kaip laikiną duomenų rinkimo sprendimą) ir vertina ministerijų pateiktus duomenis. Tačiau reikėtų pažymėti, kad audito metu nebuvo dokumentų, kuriuose būtų nurodytos CPVA funkcijos, susijusios su „Teams“ platformoje saugomų duomenų valdymu ir saugojimu. Šių funkcijų vykdymas palaipsniui nustatomas administracinėse taisyklėse ir atskirose CPVA operacijų vadovo procedūrose.

„Teams“ platformoje pateikiama gera tarpinių ir siektinų reikšmių būklės apžvalga ir atrodo, kad ji yra tiksli ir išsami. Kiekvienas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendinantis subjektas turi prieigą prie platformos ir privalo kas mėnesį užpildyti „Excel“ lenteles, susijusias su tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių įgyvendinimu. CPVA vidaus dokumentacijos sistemoje, pavadintoje „fox“, pateikiama visa svarbi informacija

---

---

apie projektus ir struktūrizuotą audito seką.

Tačiau CPVA negalėjo pateikti konkrečių įrodymų, surinktų pagal Reglamento (ES) 2021/241 22 straipsnio 2 dalies d punkto iii papunktį, pavyzdžių, motyvuodama tuo, kad audito metu nebuvo visapusiškai įvertintas nė vienas iš ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano projektų ir projektų rengėjai arba vykdomosios institucijos CPVA nebuvo pateikusios mokėjimo prašymų. Rangovų arba subrangovų (kai galutinis lėšų gavėjas yra perkančioji organizacija pagal ES arba nacionalinę viešųjų pirkimų teisę) pavadinimus CPVA gauna iš projektų rengėjų arba vykdomųjų institucijų, teikiančių veiklos ataskaitas, mokėjimo prašymus ir pirkimo dokumentus. Po to CPVA patikrina pateiktus duomenis, pvz., tikrindama duomenis JADIS registre.

Saugyklų sistemos audito ataskaitoje (179-a tarpinė reikšmė), kurią Lietuvos audito institucija preliminariai pateikė EK auditui 2022 m. rugsėjo 20 d., teigiama, kad duomenų rinkimo ir stebėsenos sistema gali rinkti stebėsenos duomenis apie tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimą, taip pat rinkti bei saugoti EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkto i-iii papunkčiuose reikalaujamus duomenis ir užtikrinti prieigą prie jų, tačiau tokių duomenų prieinamumo negalima patvirtinti audito ataskaitoje, nes tuo metu CPVA buvo pateikti tik 5 projektai ir vyko jų yra vertinimas. Atsižvelgiant į įgyvendinimą ministerijų (vykdomųjų institucijų) lygmeniu, pirmiausia reikia surinkti duomenis, kad būtų galima užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai, interesų konfliktui ir dvigubam finansavimui ir nustatyti tokius atvejus.

Atsižvelgdami į tai, kad atliekant šį auditą turėta nedaug duomenų, ir į Lietuvos audito institucijos padarytas išvadas dėl saugyklų sistemų, Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai atliks tolesnį saugyklų sistemos auditą ⁽⁵⁾.

Rekomendacija (-os)

Finansų ministerijai kaip EGADP koordinavimo įstaigai ir CPVA kaip administravimo įstaigai rekomenduojama:

- 1) užtikrinti, kad projektų, kuriais prisidedama prie tikslinių ir tarpinių reikšmių įgyvendinimo, duomenys būtų laiku prieinami auditui arba kontrolei ir sukčiavimo, korupcijos, interesų konflikto ir dvigubo finansavimo atvejų prevencijai;
- 2) užtikrinti, kad saugyklų sistema INVESTIS būtų baigta kurti laiku ir būtų galima gauti didesnę patikinimą, kad su 22 straipsnio 2 dalies d punktu susiję duomenys yra išsamūs, tikslūs ir patikimi.

Įgyvendinimo terminas:	Svarba (žr. I priedą):
3 mėn.	Svarbu

Atsakingos įstaigos: Finansų ministerija kaip EGADP koordinavimo įstaiga ir CPVA kaip administravimo įstaiga

---

Koordinavimo įstaigos atsakas į rekomendaciją:

⁽⁵⁾ Be to, įvertinus pirmąjį mokėjimo prašymą, Lietuva įsipareigojo toliau plėtoti duomenų rinkimo ir stebėsenos sistemą. Šie įsipareigojimai bus vertinami, kai bus pateiktas antrasis mokėjimo prašymas.

Iš dalies sutinka

Koordinavimo įstaigos pastabos:

Žr. II priedą

Tolesnės auditorių pastabos (jei taikoma):

Nustatytas faktas nagrinėjamas toliau

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai pripažįsta, kad Lietuvos KĮ ketina peržiūrėti nacionalinės teisės aktus ir (arba) pasirinkti kitus būdus rinkti duomenis apie projektus, kuriuos finansuoja valstybė ar patys projektų rengėjai.

Todėl rekomendacija kol kas neįgyvendinta ir bus imamasi su ja susijusių tolesnių veiksmų.

3.2. Atskiri nustatyti faktai

Nustatytas faktas Nr. 3	Problema. Nepakankamas darbuotojų informuotumas apie kovos su sukčiavimu priemones
Susiję audituojami subjektai	Valstybinė mokesčių inspekcija, Techninės pagalbos neįgaliesiems centras ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija

Teisinis pagrindas ir kiti šaltiniai

Finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalies a ir b punktai ir 2 dalis

Valstybė narė turi:

a) reguliariai tikrinti, ar suteiktas finansavimas yra tinkamai naudojamas laikantis visų taikytinų taisyklių ir ar visos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemonės yra tinkamai įgyvendinamos laikantis visų taikytinų taisyklių, visų pirma sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencijos, nustatymo ir ištaisymo srityje;

b) imtis tinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai ir interesų konfliktams, apibrėžtiems Finansinio reglamento 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse, kurie kenkia Sąjungos finansiniams interesams, juos nustatyti bei ištaisyti ir imtis teisinių veiksmų nusavintoms lėšoms susigrąžinti, be kita ko, kai tai susiję su bet kuria ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemone.

2) Siekdama įvykdyti šio susitarimo 4 straipsnio 2 dalies 1 pastraipoje ir 12 straipsnyje nustatytus įpareigojimus, valstybė narė užtikrina, kad EGADP reglamento 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta kontrolės sistema atitiktų 1 priede išvardytus pagrindinius reikalavimus.

Finansavimo susitarimo I priedas. 2-asis pagrindinis reikalavimas

2-iasis pagrindinis reikalavimas. Veiksmingas proporcingų kovos su sukčiavimu ir korupcija priemonių, taip pat visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai išvengta interesų konflikto, įgyvendinimas.

EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies a ir b punktai

15 straipsnio 2 dalyje ir 23 straipsnio 1 dalyje nurodytuose susitarimuose numatomi valstybių narių įsipareigojimai:

a) reguliariai tikrinti, ar suteiktas finansavimas yra tinkamai naudojamas laikantis visų taikytinų taisyklių ir ar visos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemonės yra tinkamai įgyvendinamos laikantis visų taikytinų taisyklių, visų pirma sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencijos, nustatymo ir ištaisymo srityje;

b) imtis tinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai ir interesų konfliktams, apibrėžtiems Finansinio reglamento 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse, kurie kenkia Sąjungos finansiniams interesams, juos nustatyti bei ištaisyti ir imtis teisinių veiksmų nusavintoms lėšoms susigrąžinti, be kita ko, kai tai susiję su bet kuria ekonomikos

---

gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reformų ir investicinių projektų įgyvendinimo priemone.

Nustatyto fakto aprašymas

EK auditoriai nebekėlė kai kurių problemų, susijusių su audito ataskaitos projekto nustatytais faktais Nr. 4, 5 ir 6, o likusius elementus sujungė į šį nustatytą faktą Nr. 3.

Vyresniosios vadovybės posėdžių, įskaitant trijų pagrindinių pažeidimų ir dvigubo finansavimo aptarimą, dokumentų (protokolų arba darbotvarkės) stygius

Dokumentai ir informacija apie procedūras, pateikti prieš auditą ir jo metu, daug pokalbių su sukčiavimu, korupcijos ir interesų konfliktų srities darbuotojais (kovos su sukčiavimu darbuotojais) ir kovos su sukčiavimu politikos srities nevadovaujančiais darbuotojais įrodė, kad vadovybės ir darbuotojų bendravimas kovos su sukčiavimu, korupcijos ir interesų konfliktų klausimais yra aiškus ir vyksta reguliariai. Darbuotojai pasitiki bendravimu su vadovybe, žino, kaip atpažinti sukčiavimo, korupcijos ar interesų konflikto atvejus ir apie juos pranešti.

Neįmanoma rasti įrodymų, kad audituojamas subjektas kovą su sukčiavimu, korupcija ir interesų konfliktais laiko esminiu platesnio bendro valdymo elementu (pvz., pranešimų apie tai, kad audituojamų subjektų vyresniosios vadovybės arba valdybos posėdžiuose reguliariai aptariamas sukčiavimo lygis arba kovos su sukčiavimu politika ir šiais klausimais pagal principą iš viršaus į apačią būtų bendraujama su darbuotojais).

Todėl nebuvo galima aiškiai nustatyti reguliaraus bendravimo įrodymų, nors apklausti darbuotojai pademonstravo savo įsipareigojimą laikytis pagrindinių organizacijos vertybių ir atitinkamų etikos kodeksų.

Privalomų ir (arba) reguliarių mokymų visiems (ne tik naujiems) darbuotojams stygius

Siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai ir interesų konfliktams, darbuotojai turėtų reguliariai dalyvauti mokymuose ir informuotumo didinimo veikloje, susijusioje su kova su sukčiavimu, korupcija ir interesų konfliktais.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai palankiai įvertino tai, kad audituojami subjektai rengia mokymus minėtomis temomis. Taip pat verta paminėti, kad darbuotojai rodo didelį norą dalyvauti mokymuose ir informuotumo didinimo veikloje (tai patvirtina mokymo dalyvių sąrašai). Mokymuose iš esmės gali dalyvauti visi darbuotojai, tačiau Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditoriai sužinojo, kad šie mokymai nėra privalomi ar reguliarūs (išskyrus naujus darbuotojus).

Be konkrečioms atitinkamo subjekto poreikiams pritaikytų švietimo programų, trys audituojami subjektai taip pat paminėjo Finansų ministerijos arba Specialiųjų tyrimų centro organizuojamus mokymus, skelbiamus jų svetainėse. Dalyvavimas šiuose mokymuose ne visada yra privalomas, o už nedalyvavimą negresia pasekmės.

Nepakankamas naudojimas atitinkamais informacijos kanalais siekiant darbuotojus atgrasyti nuo pažeidimo

Aiški išorės komunikacijos strategija, skirta informuotumui apie sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų prevencijos svarbą didinti, ir aiškus išpėjimas apie tokių atvejų pasekmes gali būti veiksmingos sukčiavimo, korupcijos ir interesų konflikto prevencijos priemonės. Reguliarus tokių išpėjimų priminimas gali turėti atgrasomąjį poveikį.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD auditorių dėmesys buvo atkreiptas į tai, kad audituojami subjektai nesinaudoja savo intranetu ir išorės svetainėmis (ir kitais atitinkamais viešinimo kanalais), kad viešintų savo kovos su sukčiavimu srities

---

---

laimėjimus, vykdymo užtikrinimo programą, reikalavimų nesilaikymo pasekmes ir sėkmingo baudžiamojo persekiojimo pavyzdžius.

Rekomendacija (-os)

Audituojamiems subjektams rekomenduojama:

- vyresniajai vadovybei reguliariai bendrauti su darbuotojais klausimais, susijusiais su kovos su sukčiavimu politika, ir apie tai priminti per susitikimus su jais, intranete arba e. paštu, taip pat dokumentuoti su šiais klausimais susijusius posėdžių darbotvarkės punktus (pvz., vadovybės posėdžių protokoluose);
- reguliariai rengti darbuotojų informuotumo didinimo mokymus;
- reguliariai (bent kartą per metus) vertinti darbuotojų žinias, kad būtų galima susidaryti geresnį vaizdą apie trūkumus ir sukurti labiau struktūrizuotą (ir galiausiai privalomą) mokymo sistemą;
- intranete ir išorės svetainėse dalytis informacija apie sėkmingus kovos su sukčiavimu atvejus ir reikalavimų nesilaikymo pasekmes.

Įgyvendinimo terminas: 6 mėn.	Svarba (žr. I priedą): Pageidautina įgyvendinti
---	---

Atsakingos įstaigos: Ekonomikos ir inovacijų ministerija, VMI ir Techninės pagalbos neįgaliesiems centras

---

Koordinavimo įstaigos atsakas į rekomendaciją (sutinka / iš dalies sutinka / atmeta):

Atmeta

Koordinavimo įstaigos pastabos:

Žr. atitinkamus nustatytus faktus II priede.

Tolesnės auditorių pastabos (jei taikoma):

Nustatytas faktas nagrinėjamas toliau

EK norėtų pabrėžti, kad net jei išvados svarba nurodoma kaip „pageidautina įgyvendinti“, EK Lietuvos valdžios institucijoms rekomenduoja įgyvendinti rekomendacijas, kuriomis atkreipiamas dėmesys į darbuotojų informuotumo didinimą.

Audito ataskaitos projekte pateikiami nustatyti faktai Nr. 4, 5 ir 6 performuluoti ir į galutinę audito ataskaitą perkelti kaip šis nustatytas faktas Nr. 3.

Vyresniosios vadovybės posėdžių, įskaitant trijų pagrindinių pažeidimų ir dvigubo finansavimo aptarimą, dokumentų (protokolų arba darbotvarkės) stygius

EK auditoriai pripažino VN atsakymą į audito ataskaitos projekto nustatytą faktą Nr. 4. Jie padarė išvadą, kad šio nustatyto fakto atsisakyti negalima, nes trūksta įrodymų, o esamų įrodymų įrodomoji galia nepakankama. Išsami EK auditorių išvada pateikiama toliau.

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras teigia, kad vadovybės posėdžiai rengiami reguliariai ir juose prireikus aptariama korupcijos tema. Centras kaip įrodymą pateikė

2023 m. kovo mėn. direktoriaus e. laišką, kuriuo darbuotojams primenama apie dalyvavimą STT rengiamuose mokymuose. EK auditoriai pastebėjo, kad šis e. laiškas išsiųstas po posėdžio, be to, svarbiausia tai, kad juo neįrodoma, jog tokie vadovybės posėdžiai vyksta reguliariai.

Pateikdama įrodymus tuo pačiu klausimu, Ekonomikos ir inovacijų ministerija atkreipė dėmesį į tai, kad ministerijoje rengiami savaitiniai, mėnesiniai ir ketvirtiniai susitikimai, kuriuose dalyvauja visų lygių pareigūnai. EK kaip įrodymas pateiktas e. laiškas, kuriame kviečiama dalyvauti mokymuose apie dovanų politiką. EK auditoriai nemano, kad kvietimas dalyvauti mokymuose yra įrodymas, jog reguliariuose vadovybės posėdžiuose aptariamoms pažeidimų ir dvigubo finansavimo problemoms.

Galiausiai VMI teigia, kad kovos su korupcija temas laiko labai svarbiomis. Vis dėlto šių pareiškimų EK auditoriai negalėjo įvertinti, nes jokių įrodymų nebuvo pateikta. Valstybės narės atsakyme (žr. II priedą) nurodytas 4.5 priedas nebuvo pridėtas.

Privalomų ir (arba) reguliarių mokymų visiems (ne tik naujiems) darbuotojams stygius

EK auditoriai pripažino VN atsakymą į audito ataskaitos projekto nustatytą faktą Nr. 5. Jie padarė išvadą, kad, pirma, darbuotojų žinias vertina tik VMI. Antra, kad visi mokymai, kuriuos rengia ir (arba) siūlo trys audituojamos įstaigos, nėra privalomi. Todėl nustatytas faktas tebėra aktualus.

Vis dėlto gauti papildomi įrodymai patvirtino, kad su korupcijos prevencija susiję mokymai 2023 m. bus rengiami reguliariai. Be to, Ekonomikos ir inovacijų ministerija bei MVI skirs dėmesio ir kibernetinio sukčiavimo temai.

Taip pat pakeistas šio nustatyto fakto aprašymas, atsižvelgiant į gautą Centro 2023 m. mokymo planą.

Nepakankamas naudojimasis atitinkamais informacijos kanalais siekiant darbuotojus atgrasyti nuo pažeidimo

EK auditoriai pripažino VN atsakymą į audito ataskaitos projekto nustatytą faktą Nr. 6. Jie daro išvadą, kad atitinkamuose audituojamų subjektų informacijos kanaluose, pvz., jų svetainėse, atkreipiamas dėmesys į sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų rizikos prevencijos ir nustatymo priemones. Todėl šio nustatyto fakto aprašymas atitinkamai pakeistas.

Vis dėlto, pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 6 punktą, viešojo sektoriaus subjektai savo interneto svetainėje viešina nuasmenintą informaciją apie per paskutinius trejus metus jų nustatytus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus. EK auditoriai pažymi, kad rekomendaciją viešinti visus sukčiavimo atvejus siekiant darbuotojus atgrasyti nuo pažeidimo CPVA įgyvendino po to, kai buvo pateiktas audito ataskaitos projektas. VMI svetainėje taip pat nurodytas įpareigojimas laikytis Korupcijos prevencijos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 6 punkto, tačiau ji tokių atvejų nepaviešino, nors per auditą EK auditoriams buvo pranešta apie nustatytą korupcijos atvejį, kuriam užkirstas kelias. Techninės pagalbos neįgaliesiems centro ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos svetainėse prievolė laikytis 23 straipsnio 2 dalies 6 punkto neminima. Todėl šis nustatytas faktas tebėra aktualus.

I PRIEDAS. SU NUSTATYTAIS SISTEMINIAIS FAKTAIS SUSIJUSIŲ NUSTATYTŲ FAKTŲ SVARBA

Esminės svarbos. Reikia imtis taisomųjų veiksmy, kad būtų pašalintas esminis pagrindinių kontrolės priemonių trūkumas, kuris sukelia abejonių dėl visos audituojamo subjekto vidaus kontrolės sistemos arba jos dalies patikimumo apsaugant Sąjungos finansinius interesus ir dėl kurio atsirado arba gali atsirasti plataus masto pažeidimų. Esama itin didelės rizikos, kad Sąjungos finansiniai interesai nebus apsaugoti, kiek tai susiję su EGADP priemonėmis, kurias įgyvendina atitinkamas (-i) audituojamas (-i) subjektas (-ai). Jei nebus šalinami, priklausomai nuo poveikio bendram lėšų panaudojimui tokie trūkumai gali būti rimtas finansavimo susitarimo pažeidimas, dėl kurio pagal finansavimo susitarimo 3 ir 19 straipsnius turės būti atliekamos finansinės pataisos.

Labai didelės svarbos. Reikia imtis taisomųjų veiksmy, kad būtų pašalintas reikšmingas pagrindinių kontrolės priemonių trūkumas, kuris daro poveikį didelės dalies audituojamo subjekto vidaus kontrolės sistemos patikimumui apsaugant Sąjungos finansinius interesus ir dėl kurio atsirado arba gali atsirasti pažeidimų. Esama didelės rizikos, kad Sąjungos finansiniai interesai nebus apsaugoti, kiek tai susiję su EGADP priemonėmis, kurias įgyvendina atitinkamas (-i) audituojamas (-i) subjektas (-ai). Jei nebus šalinami, priklausomai nuo poveikio bendram lėšų panaudojimui tokie trūkumai gali būti rimtas finansavimo susitarimo pažeidimas, dėl kurio pagal finansavimo susitarimo 3 ir 19 straipsnius turės būti atliekamos finansinės pataisos.

Svarbūs. Reikia imtis taisomųjų veiksmy, kad būtų šalinamos vidaus kontrolės sistemų ydos ar trūkumai, dėl kurių gali atsirasti pažeidimų. Geresnė kontrolė būtų naudinga įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir (arba) leistų užtikrinti didesnę Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemonių, susijusių su atitinkamo (-ų) audituojamo (-ų) subjekto (-ų) įgyvendinamomis priemonėmis, veiksmingumą ir (arba) efektyvumą.

Pageidautina įgyvendinti. Nedidelė problema, kurią ištaisius būtų padidintas Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemonių veiksmingumas, efektyvumas ir patikimumas.

II PRIEDAS. VALSTYBĖS NARĖS ATSAKAS Į REKOMENDACIJAS

Žr. II priedą, kuris pridedamas kaip atskiras dokumentas.